מסורת השרס

אמר לו רבי עקיבא או חלוף מה אם הזאה שהיא משום שבות אינה דוחה את השבת, שחיטה שהיא משום מלאכה אינו דין שלא תדחה את השבת אמר לו ר' אליעזר: עקיבא עקרת מה שכתוב בתורה °במועדו - בין בחול בין בשבת, אמר לו, רבי הבא לי מועד לאלו כמועד לשחיטה, *כלל *אמר רבי עקיבא כל מלאכה: שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת, שחיטה שאי אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת: גמ' תנו רבנן הלכה זו נתעלמה מבני בתירא *פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו אמרו: בלום יש אדם שיודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו? אמרו להם: אדם אחד יש שעלה מבבל 'והלל הבבלי' שמו ששימש שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון ויודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו, שלחו וקראו לו, אמרו לו כלום אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו? אמר להם וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת והלא הרבה יותר ממאתים 'פסחים' יש לנו בשנה שדוחין את השבת, אמרו לו מנין לך? אמר להם נאמר "מועדו" בפסח ונאמר °מועדו" בתמיד מה "מועדו" האמור בתמיד דוחה את השבת אף "מועדו" האמור בפסח דוחה את השבת ועוד ק"ו הוא ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת פסח שענוש כרת אינו דין שדוחה את השבת, *מיד הושיבוהו בראש ומינוהו נשיא עליהם והיה (ה)דורש כל היום כולו בהלכות הפסח, התחיל מקנטרן בדברים אמר להן "מי גרם לכם שאעלה מבבל ואהיה נשיא עליכם, עצלות שהיתה בכם שלא שמשתם שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון אמרו לו: ר' שכח ולא הביא סכין מע"ש מרו? אמר להן "הלכה זו שמעתי ושכחתי אלא הנח להן לישראל אם אין נביאים הן בני נביאים הן, למחר, מי שפסחו טלה תוחבו בצמרו, מי שפסחו גדי תוחבו בין קרניו, *ראה מעשה ונזכר הלכה ואמר "כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון אמר מר נאמר "מועדו" בפסח ונאמר "מועדו" "האמור בתמיד דוחה את השבת אף "מועדו" האמור בפסח דוחה שבת ותמיד גופיה מנלן - דדחי שבת אילימא משום דכתיב ביה "במועדו", פסח נמי הא כתיב ביה "מועדו" אלא מועדו לא משמע ליה הכא נמי מועדו לא משמע ליה? אלא אמר קרא °עולת שבת בשבתו על עולת התמיד מכלל [עולה] דתמיד קרבה בשבת אמר מר ועוד ק"ו: ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת, פסח שענוש כרת אינו דין שדוחה את השבת אלא למיפרך מה לתמיד שכן תדיר וכלילי זקק"ו אמר לה ברישא ופרכה והדר אמר להו גזירה שוה, וכי מאחר דגמר גזירה שוה, ק"ו למה לי? אלא לדידהו קאמר להו: בשלמא גזירה שוה לא גמריתו *דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו אלא ק"ו, דאדם דן מעצמו איבעי לכו למידן, אמרו ליה קל וחומר פריכא, **הוא: אמר מר למחר מי שפסחו טלה תוחב לו בצמרו גדי תוחב לו בין קרניו והא

*אמר לו רבי עקיבא אם חלוף מה אם הזאה שהיא משום שבות אינה דוחה את השבת, שחיטה שהיא משום מלאכה אינו דין שלא תדחה את השבת אמר לו ר' אליעזר: עקיבא עקרת מה שכתוב בתורה °במועדו - בין בחול בין בשבת, אמר לו, רבי הבא לי מועד לאלו כמועד לשחיטה, *כלל *אמר רבי עקיבא כל מלאכה: שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת, שחיטה שאי אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת: גמ' תנו רבנן הלכה זו נתעלמה מבני בתירא *פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו אמרו: בלום יש אדם שיודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו? אמרו להם: אדם אחד יש שעלה מבבל 'והלל הבבלי' שמו ששימש שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון ויודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו, שלחו וקראו לו, אמרו לו כלום אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו? אמר להם וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת והלא הרבה יותר ממאתים 'פסחים' יש לנו בשנה שדוחין את השבת, אמרו לו מנין לך? אמר להם נאמר "מועדו" בפסח ונאמר °מועדו" בתמיד מה "מועדו" האמור בתמיד דוחה את השבת אף "מועדו" האמור בפסח דוחה את השבת ועוד ק"ו הוא ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת פסח שענוש כרת אינו דין שדוחה את השבת, *מיד הושיבוהו בראש ומינוהו נשיא עליהם והיה (ה)דורש כל היום כולו בהלכות הפסח, התחיל מקנטרן בדברים אמר להן "מי גרם לכם שאעלה מבבל ואהיה נשיא עליכם, עצלות שהיתה בכם שלא שמשתם שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון אמרו לו: ר' שכח ולא הביא סכין מע"ש מרו? אמר להן "הלכה זו שמעתי ושכחתי אלא הנח להן לישראל אם אין נביאים הן בני נביאים הן, למחר, מי שפסחו טלה תוחבו בצמרו, מי שפסחו גדי תוחבו בין קרניו, *ראה מעשה ונזכר הלכה ואמר "כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון אמר מר נאמר "מועדו" בפסח ונאמר "מועדו" "האמור בתמיד דוחה את השבת אף "מועדו" האמור בפסח דוחה שבת ותמיד גופיה מנלן - דדחי שבת אילימא משום דכתיב ביה "במועדו", פסח נמי הא כתיב ביה "מועדו" אלא מועדו לא משמע ליה הכא נמי מועדו לא משמע ליה? אלא אמר קרא °עולת שבת בשבתו על עולת התמיד מכלל [עולה] דתמיד קרבה בשבת אמר מר ועוד ק"ו: ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת, פסח שענוש כרת אינו דין שדוחה את השבת אלא למיפרך מה לתמיד שכן תדיר וכלילי זקק"ו אמר לה ברישא ופרכה והדר אמר להו גזירה שוה, וכי מאחר דגמר גזירה שוה, ק"ו למה לי? אלא לדידהו קאמר להו: בשלמא גזירה שוה לא גמריתו *דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו אלא ק"ו, דאדם דן מעצמו איבעי לכו למידן, אמרו ליה קל וחומר פריכא, **הוא: אמר מר למחר מי שפסחו טלה תוחב לו בצמרו גדי תוחב לו בין קרניו והא

מזה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת. ולקמן יליף מעל עולת התמיד דבשמעתין לא דריש ממשמעות דמועדו וכן הא דפסח דחי טומאה יליפין לקמן מחיש חיש חיש נדחה ואין ליבור נדחין ובתמיד יליפין מג"ש דמועדו מועדו ובפרק כילד טולין (לקמן דף עז:) משמע דדריש לה ממשמעות דמועדו דתניא וידבר משה את מועדי ה' מה ת"ל לפי שלא מליט בכל התורה שנאמר בהן מועדו אלא בפסח ותמיד מועדו אפי' בשבת מועדו אפילו בטומאה שאר קרבנות מנין משמע דממשמעות דמועדו דריש ועוד דקאמר התם וגריכי דאי כתב רחמנא תמיד שכן תדיר וכליל אבל פסח לא ואי כתיב פסח שכן כרת ואי מגזירה שוה יליפין מה לריך לגריכותא הא אלמריך מועדו דתמיד משום טומאה ודפסח משום שבת אלא ואלו ממשמעותא דמועדו דריש ופ"ל תנאי היא ועוד בפ' ר' שמעון (דף עב:) דריש *שני הלחם דדחו שבת מהקריב תקריב אפילו בשבת ואפילו בטומאה ולפי שמעתין מלי למילף בג"ש דמועדו מפסח ותמיד אי ממשמעותא כמו בכילד טולין (לקמן דף עז:):

תוחב ו בגמרא. ות"ת *והא בפי' כלי שרת כדילפינן בפ' דם חטאת (זבחים דף נז:) ויקח את המלכות ויש לומר שהקדישום הכתם משמע בשמעתין דיש איסור רשות הרבים בירושלים וקשה דאמרינן בפ' קמא דפירובין (דף ו:) ירושלים אלמלא דלתותיה נגעות בגילה חייבין עלי' משום רשות הרבים ואלו דוקא נגעות אלא רחיות לגמול כדמסיק התם ומיהן ר"י דהכא לאחר שנפרלו בה פרלות וכי הא גוונא משמי בפרק בתרא דפירובין (דף קמ:) תמילתא אחריתי*:

מזה לתמיד שכן תדיר. ומימה ומילף מבייהו דתמיד ומילה לו משמי הלחם (*גרידא) דדמו שבת: והא

ב א מיי' פ"ח מהלכות קרבן פסח הל' יב:

[עי' פרש"י לקמן סב: ד"ה כלל]

נוסח

הלל הבבלי מלמד לבני בתירא בפסח נדחה את השבת, ונקבר כן מינוהו סלי דרשם אלקירם בשומר קלי ע"ש הלל היות נטיל

[עי' תוס' זבחים מז. ד"ה לאחוז ותוס' תולין ג. ד"ה כגון]

[ועי"ש תוס' ר"ה מג: ד"ה דשמל]

[מנחי הלחם ומד מסכ' כלל ד"ל]

עין משפט נר מצוה

[פרה"ד פכ.]

[מנה יט:]

[שבת קל. יבמות יד. מנחות עב.ע.]

[תוספתא פ"ד]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' וסיים יומא והוכם כל היום:

רבינו חננאל

ת"ר הלכה זו נתעלמה מבני בתירא פעם אחת חל ארבעה עשר לחודש בשבת אמרו לו להלל הזקן פסח דוחה את השבת או לא אמר לו וכי פסח אחד יש לנו שדוחה את השבת והלא מאתים פסחים דוחין את השבת כו' ירושלמי אית תנא תני מאה פסחים [אית תנא תני מאתים] אית תנא תני שלש מאות מאן דתני מאה תמידין [של] שבת מאן דתני מאתים תמידין ותוספתן של שבתות מאן דתני ג' מאות מוסף של ראשי חדשים של ימים טובים וכו' אמר מר נאמר במועדו בפסח ונאמר במועדו בתמיד מה זו דוחה שבת דכתיב עולת שבת בשבתו על

מקנה

△ נ. מלים ונסבר על קלים מדקלים האמנה דבני בתירא

שלת התמיד אף פסח דוחה שבת וכו' ושד קל וחומר וכו' הכי קאמר להו נהי גזירה שוה לא גמיר לכו דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו אא"כ [קבל] קבלה מאבותיו אבל היה לכם לדון קל וחומר מעצמו אמרו [לו] קל איכא למיפרך מה לתמיד שכן כליל שכן תדיר. מיצוחו נשיא עליהן התחיל לקנטרן ומפני שנתיחד נתעלמה מכאן אמר רב שכל המתיחד אם חכם הוא חכמתו מסתלקת מכבי מהלל ואם נביא